

Carrer Rosselló, 214, Esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

Identificació de l'expedient

Resolució del procediment de tutela de drets núm. PT 45/2019, instat contra la Universitat Oberta de Catalunya.

Antecedents

1.- En data 02/10/2019 va tenir entrada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, un escrit del Sr. (...) (en endavant, persona reclamant), pel qual formulava una reclamació contra la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) per la presumpta desatenció del dret de supressió, el qual està previst a l'article 17 del Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27/4, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes (en endavant, RGPD).

Acompanyava el seu escrit de documentació diversa: la resolució de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades (AEPD) de trasllat de la reclamació, i quatre correus electrònics, el primer dels quals era un correu de data 05/05/2019 que hauria enviat a la UOC, mitjançant el qual sol·licitava la baixa com a usuari, l'oposició al tractament de les seves dades i la supressió de les mateixes.

En data 15/10/2019 va tenir entrada, per remissió de l'AEPD, el mateix escrit de reclamació que la persona reclamant va presentar davant l'Autoritat.

2.- D'acord amb l'article 5.b) de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, i l'article 117 del Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament de desplegament de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (en endavant, RLOPD i LOPD, respectivament), per mitjà d'ofici de data 07/10/2019 es va donar trasllat de la reclamació a la UOC, per tal que en el termini de 15 dies formulés les al·legacions que estimés pertinents.

3.- La UOC va formular al·legacions mitjançant escrit de data 21/10/2019, en el qual exposava, en síntesi i pel que ara interessa, el següent:

- Pel que fa a la resposta de la UOC davant la sol·licitud presentada per la persona reclamant, la UOC assenyala que:

“En data 29/05/2019 se li va donar resposta al dret exercitat, confirmant que s'havia rebut la seva petició de supressió de les seves dades de caràcter personal i informant que s'havien dut a terme les gestions necessàries per tramitar la seva petició.”

- Pel que fa als fets posteriors a la resposta de la UOC, que motivaren la queixa de la persona reclamant:

“El senyor (...)va rebre amb data 04/09/2019 un correu electrònic procedent del compte (...)@uoc.edu en el que s’informava del període per poder formalitzar la matrícula en el Màster Universitari de Seguretat de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació, del qual havia demanat informació. S’aporta com Annex 2 el correu electrònic que va rebre el reclamant.

El mateix dia que es va enviar el correu informatiu al reclamant, aquest va respondre a la direcció fuoc_pd@uoc.edu sol·licitant informació sobre l’estat del dret de supressió que havia exercit al maig i el motiu pel qual va rebre la informació acadèmica de l’esmentat Màster. (...)

Cal destacar que la direcció de correu electrònic de la UOC, fuoc_pd@uoc.edu és un compte utilitzat únicament per gestionar l’exercici de drets per part dels afectats el qual tenim atès diàriament per donar resposta amb la major celeritat possible.

(...)

La UOC disposa de personal col·laborador que realitza tasques de suport a la docència. Cada col·laborador té assignats un grup de persones interessades en cursar uns determinats ensenyaments, o bé d’estudiants ja matriculats en els mateixos, amb els quals interactua a través del Campus Virtual i als quals orienta, ajuda i dona suport en la seva formació.

Arran del present procediment, s’ha detectat que un col·laborador, a partir de la informació disponible a les eines informàtiques de gestió de la UOC, va crear un llistat propi amb les dades bàsiques identificatives i de contacte dels alumnes que tenia assignats. La creació del llistat es va fer de manera privada en eines sobre les que la UOC no té cap control com ho són el Word o l’Excel. La raó principal per a la creació de la llista va ser disposar de tota la informació rellevant de cada futur estudiant o estudiant en un únic document que permetés la seva immediata consulta pel col·laborador per facilitar les seves tasques docents que inclouen també informar als estudiants de noves opcions formatives.

Malauradament, la llista utilitzada pel col·laborador no estava actualitzada i, per tant, desconeixia que aquesta persona havia cancel·lat les seves dades. Si hagués consultat les eines de gestió de la UOC, en especial, la fitxa d’aquesta persona hauria pogut comprovar que les dades del reclamant havien estat efectivament cancel·lades, un cop atesa la seva petició i que, per tant, no era possible fer-li cap enviament.”

- Pel que fa a les actuacions dutes a terme a l’efecte de donar compliment a la sol·licitud formulada per la persona reclamant, la UOC manifestà que:

“s’ha procedit a confirmar l’eliminació de la base de dades el correu electrònic del reclamant, per tal de no continuar enviant-li informació (...) S’ha mantingut una entrevista i reunió amb el col·laborador per exposar-li la incidència i les conseqüències de crear, utilitzar i/o descarregar llistats o bases de dades fora de les eines de la UOC.”

Fonaments de Dret

1.- És competent per resoldre aquest procediment la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, d'acord amb els articles 5.b) i 8.2.b) de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

2.- L'article 17 de l'RGPD regula el dret de supressió, i determina el següent:

“1. L'interessat té dret a obtenir del responsable del tractament, sense dilació indeguda, la supressió de les dades personals que l'afecten. El responsable les ha de suprimir sense dilació indeguda, quan hi concorre alguna de les circumstàncies següents:

a) Les dades personals ja no són necessàries en relació amb les finalitats per a les quals van ser recollides o tractades d'una altra manera.

b) L'interessat retira el consentiment en què es basa el tractament, de conformitat amb l'article 6, apartat 1, lletra a), o amb l'article 9, apartat 2, lletra a), i aquest no es basa en un altre fonament jurídic.

c) L'interessat s'oposa al tractament, d'acord amb l'article 21, apartat 1, i no hi prevalen altres motius legítims per al tractament o l'interessat s'oposa al tractament, d'acord amb l'article 21, apartat 2.

d) Les dades personals s'han tractat il·lícitament.

e) Les dades personals s'han de suprimir, per complir una obligació legal establerta en el dret de la Unió o dels estats membres al qual està subjecte el responsable del tractament.

f) Les dades personals s'han obtingut en relació amb l'oferta de serveis de la societat de la informació esmentats a l'article 8, apartat 1.

2. Si el responsable del tractament ha fet públiques les dades personals i, en virtut del que disposa l'apartat 1, està obligat a suprimir aquestes dades, tenint en compte la tecnologia disponible i el cost d'aplicar-la, el responsable del tractament ha d'adoptar mesures raonables, incloses mesures tècniques, per informar els responsables que estan tractant aquestes dades de la sol·licitud de l'interessat de suprimir qualsevol enllaç a aquestes dades personals, o qualsevol còpia o rèplica existent.

3. Els apartats 1 i 2 no s'apliquen quan el tractament és necessari:

a) Per exercir el dret a la llibertat d'expressió i d'informació.

b) Per complir una obligació legal que requereix el tractament de dades imposada pel dret de la Unió o dels estats membres al qual està subjecte el responsable del tractament, o per complir una missió realitzada en interès públic o en l'exercici de poders públics conferits al responsable.

c) Per raons d'interès públic en l'àmbit de la salut pública, de conformitat amb l'article 9, apartat 2, lletres h) i i), i apartat 3.

d) Amb finalitats d'arxiu en interès públic, finalitats de recerca científica o històrica o finalitats estadístiques, de conformitat amb l'article 89, apartat 1, en la

mesura en què el dret esmentat a l'apartat 1 pot fer impossible o obstaculitzar greument l'assoliment dels objectius d'aquest tractament, o
e) Per formular, exercir o defensar reclamacions.”

L'article 77 de l'RGPD, intitulat “Dret a presentar una reclamació davant d'una autoritat de control”, estableix el següent:

“1. Sens perjudici de qualsevol altre recurs administratiu o acció judicial, qualsevol interessat té dret a presentar una reclamació davant una autoritat de control, en particular a l'estat membre en el qual té la residència habitual, el lloc de treball o el lloc on s'ha produït la suposada infracció, si considera que el tractament de dades personals que l'afecten infringeix aquest Reglament.

2. L'autoritat de control davant la qual s'ha presentat la reclamació ha d'informar el reclamant sobre el curs i el resultat de la reclamació, inclosa la possibilitat d'accedir a la tutela judicial en virtut del que disposa l'article 78.”

Per la seva banda, l'article 16.1 de la Llei 32/2010, disposa el següent:

“1. Les persones interessades a les quals es denegui, en part o totalment, l'exercici dels drets d'accés, de rectificació, de cancel·lació o d'oposició, o que puguin entendre desestimada llur sol·licitud pel fet de no haver estat resolta dins el termini establert, poden presentar una reclamació davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.”

3.- Exposat el marc normatiu aplicable, a continuació escau analitzar si la UOC ha resolt i notificat la resposta a la sol·licitud de supressió que formulà la persona reclamant.

De la documentació i les manifestacions efectuades per ambdues parts en el procediment es desprèn que la persona reclamant va enviar en data 05/05/2019 un correu electrònic a la UOC, mitjançant el qual sol·licitava que la universitat el donés de baixa com a usuari, i s'oposava a que la universitat tractés les seves dades, així com també sol·licitava la seva supressió.

D'aquesta sol·licitud s'infereix que la persona reclamant retirà o revocà el consentiment que anteriorment hauria donat quan va donar-se d'alta com a usuari, a l'efecte de sol·licitar informació sobre un màster impartit per aquesta universitat. Partint d'aquesta premissa, seria d'aplicació el supòsit previst a l'article 17.1.b) de l'RGPD, que reconeix el dret dels interessats a obtenir del responsable (aquí la UOC) la supressió de les seves dades quan el tractament es basà en el seu consentiment.

No és un fet controvertit que la UOC va respondre en data 29/05/2019 el correu de la persona reclamant, manifestant-li el següent: *“en fecha 5 de mayo de 2019 recibimos su petición de cancelación de los datos de carácter personal. Así pues, nos complace informarle que hemos llevado a cabo las gestiones necesarias para hacer efectiva la cancelación”*.

Carrer Rosselló, 214, Esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

D'altra banda, la UOC ha manifestat en la fase d'audiència que va estimar la sol·licitud de supressió formulada per la persona reclamant, però que per motius aliens a la seva voluntat un dels seus col·laboradors va continuar tractant dades seves, fora del circuit habitual, des d'on ja s'havien suprimit. I a continuació ha assenyalat que: *"(...) s'ha procedit a confirmar l'eliminació de la base de dades el correu electrònic del reclamant, per tal de no continuar enviant-li informació (...) S'ha mantingut una entrevista i reunió amb el col·laborador per exposar-li la incidència i les conseqüències de crear, utilitzar i/o descarregar llistats o bases de dades fora de les eines de la UOC"*.

D'aquestes manifestacions efectuades per la UOC s'infereix que aquesta universitat hauria dut a terme actuacions adreçades a suprimir les dades de la persona reclamant. Però de tals manifestacions no es desprèn amb claredat que la persona col·laboradora que hauria enviat el correu a la persona reclamant, hagi també suprimit les dades de la persona reclamant que va tractar fora de l'espai habitual. Tampoc consta a l'Autoritat que la UOC hagi comunicat a l'aquí reclamant la total supressió de les seves dades. De fet, el motiu de la reclamació rau en el fet que la UOC no li hauria contestat el seu correu de data 04/09/2019, on posava de manifest que el mateix dia havia rebut un correu de la UOC, tot i haver-li estimat la sol·licitud de supressió de les seves dades. És per això que escau requerir la UOC en els termes que s'assenyalen al fonament de dret 4t.

A l'últim, i en resposta a certes manifestacions efectuades per la UOC en el seu escrit de data 21/10/2019, escau recordar que el responsable del tractament -la UOC- és la persona obligada a garantir la seguretat de les dades, la qual cosa inclou la protecció front els tractaments no autoritzats, mitjançant l'adopció de mesures tècniques o organitzatives adients (art. 5.1.f RGPD). Aquestes mesures han de garantir que qualsevol persona que actui sota l'autoritat del responsable (o de l'encarregat) i que tingui accés a dades personals, només pugui tractar aquestes dades seguint les instruccions del responsable (art. 32.4 RLOPD, tret d'allò que imposi el Dret de la UE o dels Estats membres).

D'acord amb tot l'exposat, procedeix l'estimació de la reclamació, que es fonamentava en la manca de resposta davant la queixa relativa a la desatenció de la sol·licitud de supressió de les seves dades -tot i la resposta formal estimatòria de la UOC-, així com en el fet que la UOC (personal col·laborador) continuava tractant dades seves, circumstància aquesta que la UOC ha reconegut durant la tramitació d'aquest procediment.

4.- De conformitat amb allò establert als articles 16.3 de la Llei 32/2010 i 119 del RLOPD, en el casos d'estimació de la reclamació de tutela de drets, s'ha de requerir al responsable del tractament per tal que en el termini de 10 dies faci efectiu l'exercici del dret.

Pels motius assenyalats al fonament de dret 3r, procedeix requerir la UOC per tal que en el termini de 10 dies comptadors a partir de l'endemà de la notificació de la present resolució, comunicui a la persona reclamant la supressió efectiva de les seves dades personals. Un cop s'hagi efectuat aquesta comunicació, en el mateix termini de 10 dies la

Carrer Rosselló, 214, Esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

UOC haurà de donar-ne compte a l'Autoritat, davant la qual també haurà d'acreditar, mitjançant l'aportació d'una declaració signada de la persona col·laboradora de la UOC que en data 04/09/2019 va enviar el correu a la persona reclamant, que aquesta persona ha suprimit també les dades personals de la persona reclamant.

Per tot el que s'ha exposat,

RESOLC

Primer.- Estimar la reclamació de tutela formulada pel senyor (...)contra la Universitat Oberta de Catalunya.

Segon.- Requerir la Universitat Oberta de Catalunya per tal que en el termini de 10 dies, comptadors a partir de l'endemà de la notificació d'aquesta resolució, faci efectiu el dret de supressió exercit per la persona reclamant, en la forma assenyalada al fonament de dret 4t. Un cop hagi fet efectiu el dret esmentat, en el mateix termini de 10 dies la UOC haurà de donar-ne compte a l'Autoritat, i haurà d'aportar la documentació que s'assenyala en el fonament de dret 4t.

Tercer.- Notificar aquesta resolució a la Universitat Oberta de Catalunya i a la persona reclamant.

Quart.- Ordenar la publicació de la Resolució al web de l'Autoritat (www.apd.cat), de conformitat amb l'article 17 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre.

Contra aquesta resolució, que posa fi a la via administrativa d'acord amb els articles 26.2 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades i 14.3 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, les parts interessades poden interposar, amb caràcter potestatiu, recurs de reposició davant la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb el que preveu l'article 123 i següents de la Llei 39/2015 o bé interposar directament recurs contenciós administratiu davant els jutjats contenciosos administratius de Barcelona, en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb els articles 8, 14 i 46 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Igualment, les parts interessades poden interposar qualsevol altre recurs que considerin convenient per a la defensa dels seus interessos.

La directora,